CUPRINS

ABREVIERI....5

TITLUL I. ASPECTE INTRODUCTIVE....9

CAPITOLUL I. NOŢIUNI GENERALE....9
§1. Noţiunea de moştenire....9
1.1. Definiţie....9
1.2. Precizări terminologice....12
1.2.1. Noţiunea de succesiune....12
1.2.2. Noţiunea de masă succesorală....13
1.2.3. Persoana care lasă moştenirea şi persoanele care dobândesc moştenirea....15
1.3. Sediul materiei....16
§2. Felurile moştenirii....16
2.1. Enumerare....16
2.2. Moştenirea legală....17
2.3. Moştenirea testamentară....17
2.4. Coexistenţa moştenirii legale cu cea testamentară....18
2.6. Particularităţi ale moştenirii în dreptul roman....20

CAPITOLUL II. CARACTERELE JURIDICE ALE TRANSMITERII MOŞTENIRII....22
§1. Enumerare....22
§2.Transmiterea moştenirii este o transmisiune pentru cauză de moarte....22
§3. Transmiterea moştenirii este o transmisiune universală....23
§4. Transmiterea moştenirii este o transmisiune unitară....26
§5. Transmiterea moştenirii este o transmisiune indivizibilă....32

CAPITOLUL III. DESCHIDEREA MOŞTENIRII....36
§1. Noţiuni introductive....36
§2. Data deschiderii moştenirii....38
2.1. Stabilirea momentului deschiderii moştenirii....38
2.2. Importanţa datei deschiderii moştenirii....41

§3. Locul deschiderii moştenirii....43
3.1. Noţiunea de loc al deschiderii moştenirii....43
3.2. Importanţa practică a locului deschiderii moşteniri....47

CAPITOLUL IV. CONDIŢIILE GENERALE ALE DREPTULUI DE MOŞTENIRE....50
§1. Reglementare....50
§2. Capacitatea succesorală....50
2.1. Noţiune....50
2.2. Persoanele care au capacitate succesorală....53
2.3. Persoanele care nu au capacitate succesorală....59
§3. Vocaţia la moştenire....62
3.1. Noţiune....62
3.2. Vocaţia succesorală generală şi concretă....64
§4. Nedemnitatea succesorală....65
4.1. Noţiune....65
4.2. Natura juridică....66
4.3. Caractere juridice....66
4.4. Cazurile de nedemnitate....68
4.4.1 Enumerare....68
4.4.2. Cazuri de nedemnitate succesorală de drept....69
4.4.3. Cazuri de nedemnitate succesorală judiciară....71
4.5. Asemănări şi deosebiri dintre nedemnitatea succesorală de drept şi cea judiciară....76
4.5.1. Asemănări....76
4.5.2. Deosebiri....76
4.6. Efectele nedemnităţii....77
4.6.1. Enumerare....77
4.6.2. Efectele nedemnităţii faţă de nedemn....78
4.6.3. Efectele nedemnităţii faţă de copiii nedemnului....80
4.6.4. Efectele nedemnităţii faţă de terţi....82
4.7. Invocarea nedemnităţii succesorale....84

TITLUL II. MOŞTENIREA LEGALĂ....87

CAPITOLUL I. REGULILE GENERALE ALE DEVOLUŢIUNII LEGALE A MOŞTENIRII....87

§1. Noţiunea de moştenire legală 87
§2. Condiţiile moştenirii legale 88
2.1. Enumerare 88
2.2. Vocaţia succesorală legală 89
2.3. Principiul reciprocităţii vocaţiei legale generale la moştenire 92
2.4. Vocaţia legală concretă (efectivă, utilă) 94

CAPITOLUL II. PRINCIPIILE GENERALE ALE DEVOLUŢIUNII LEGALE A MOŞTENIRII 96
§1. Precizări prealabile 96
§2. Principiul chemării la moştenire a rudelor în ordinea claselor de moştenitori legali 98
§3. Principiul proximităţii gradului de rudenie 102
§4. Principiul egalităţii între rudele din aceeaşi clasă şi de acelaşi grad chemate la moştenire 105
§5. Reprezentarea succesorală 107
5.1. Noţiunea de reprezentare succesorală 107
5.2. Domeniul de aplicare 109
5.3. Condiţiile reprezentării succesorale 111
5.4. Modul în care operează reprezentarea succesorală 118
5.5. Efectele reprezentării succesorale 121

CAPITOLUL III. REGULI SPECIALE APLICABILE DIFERITELOR CATEGORII DE MOŞTENITORI LEGALI 125
§1. Precizări prealabile 125
§2. Dreptul de moştenire al rudelor defunctului 126
2.1. Clasa I de moştenitori legali (descendenţii defunctului) 126
2.1.1. Noţiune 126
2.1.2. Drepturile la moştenire ale descendenţilor 132
2.1.3. Caracterele juridice ale dreptului la moştenire al descendenţilor 134
2.2. Clasa a II-a de moştenitori legali (ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi) 134
2.2.1. Precizări 134
2.2.2. Ascendenţi privilegiaţi 135

2.2.3. Colateralii privilegiaţi 143
2.3. Clasa a III-a de moştenitori legali (ascendenţii ordinari) 147
2.3.1. Noţiune 147
2.3.2. Întinderea drepturilor succesorale ale ascendenţilor ordinari 148
2.3.3. Caracterele juridice ale dreptului la moştenire al ascendenţilor ordinari 148
2.4. Clasa a IV-a de moştenitori legali (colateralii ordinari) 148
2.4.1. Noţiune 148
2.4.2. Împărţirea moştenirii între colateralii ordinari 149
2.4.3. Caracterele juridice ale dreptului la moştenire al colateralilor ordinari 150
§3. Drepturile succesorale ale soţului supravieţuitor al defunctului 151
3.1. Reglementare 151
3.2. Condiţiile speciale cerute soţului supravieţuitor pentru a putea moşteni 153
3.3. Corelaţia dintre dreptul la moştenire al soţului supravieţuitor şi regimul matrimonial ales 164
3.3.1. Comunitatea legală 165
3.3.2. Comunitatea convenţională 167
3.4. Drepturile succesorale ale soţului supravieţuitor 170
3.4.1. Enumerare 170
3.4.2. Cota succesorală la care are dreptul soţul supravieţuitor 171
3.4.3. Imputarea cotei soţului supravieţuitor asupra masei succesorale 173
3.5. Dreptul la moştenire special al soţului supravieţuitor asupra mobilierului şi obiectelor de uz casnic 183
3.5.1. Precizări prealabile 183
3.5.2. Condiţiile speciale cerute pentru existenţa dreptului de moştenire al soţului supravieţuitor asupra mobilierului şi obiectelor de uz casnic 183
3.5.3. Noţiunea de mobilier şi obiecte de uz casnic 188
3.5.4. Natura juridică a dreptului special de moştenire al soţului supravieţuitor 194

3.6. Clauza de preciput 197
3.6.1 Noţiune 197
3.6.2 Caracterele juridice ale clauzei de preciput 199
3.6.3. Beneficiarii clauzei de preciput 200
3.6.4. Obiectul clauzei de preciput 200
3.6.5. Natura juridică a clauzei de preciput 201
3.6.6. Caducitatea clauzei de preciput 203
3.6.7. Efectele juridice ale clauzei de preciput 204
3.7. Dreptul de abitaţie al soţului supravieţuitor 205
3.7.1. Noţiune 205
3.7.2. Condiţii 206
3.7.3. Caractere juridice 209
3.8. Caractere juridice ale dreptului la moştenire al soţului supravieţuitor 212
3.9. Dreptul de moştenire al soţului supravieţuitor văzut prin prisma unor reglementări legislative de după 1990 213
§4. Moştenirea vacantă 231
4.1. Noţiunea de moştenire vacantă 231
4.2. Beneficiarii dreptului la moştenire 232
4.3. Natura juridică 233
4.4. Importanţa determinării naturii juridice a dreptului asupra moştenirii vacante 235
4.4.1. Particularităţile drepturilor succesorale ale comunei, oraşului sau municipiului asupra moştenirii vacante 235
4.4.2. Problema sezinei 241

MODELE DE ACTE ŞI CERERI PROCEDURALE 242

MODELE DE REZOLVARE A SPEŢELOR 262